

Het Twentse hoen, markante verschijning uit Oost-Nederland (vervolg)

Door A. Boks, Lierderstraat 61, 7364 BK Lieren

De verschillende namen van het ras en de in het verleden voorkomende kleurslag

In het voorgaande zijn drie namen voor dit ras door elkaar gebruikt: Twentse Hoenders, Twentse Grijzen en Kraienköppe, bovendien is ook nog de naam "Biethauner" (Bijthoenders) gevallen. Volgens de ere-voorzitter van onze Nederlandsche Hoenderclub, in een artikel in Avicultura van januari 1942, werd dit ras aan het begin van deze eeuw zowel in Twente als in Duitsland Kraienköppe genoemd. Dit stemt overeen met het verhaal van Wieking. Aangezien deze naam in ons land eventueel verwarring met de naam van een ander Nederlands ras kon opleveren, namelijk de Kraaikop, is in ons land een andere naam ingevoerd: de Twentse Grijs. Deze naam heeft in wezen betrekking op de meest voorkomende kleurslag de zilverpatrijs. We mogen aannemen dat de door de gebroeders Lazonder ingezonden dieren tot deze kleurslag behoorden. Mogelijk dat deze naam van hen afkomstig is. Aangezien naast de zilverpatrijs ook patrijskleurige dieren bestaan is de naam Twentse Hoenders ingevoerd, maar de oude naam Twentse Grijzen is nog steeds niet verdwenen. In Duitsland is de naam Kraienköppe gebleven aangezien daar de mogelijke verwarring met de Kraaikop niet voorkwam, aangezien daar het laatst genoemde ras Breda wordt genoemd. Ondanks de kans op verwarring met een ander ras vinden we het jammer dat de gebiedseigen Saksische naam Kraienköppe niet is gehandhaafd. Qua uitspraak en schrijfwijze is het verschil met de naam Kraaikop groot genoeg.

Als afsluiting van de geschiedenis van het ras willen we er op wijzen dat het Twentse Hoen in het verleden, naast de thans erkende kleurslagen zilverpatrijs en patrijs, voorkwam in de kleurslagen wit, zwart, koekoek en zalmkleur. Volgens Afink waren deze kleurslagen in de jaren 1923-1925 aanwezig op tentoonstellingen in Enschede en Leiden. De witte Twentse Hoenders kwamen volgens hem in 1942 nog voor in de buurt van Markelo.

Type

Het type is een combinatie van het land- en het vechthoen. Het landhoentype komt naar voren in het goed ontwikkelde achterlijf bij de hen. Het vechthoentype komt tot uitdrukking in de opgerichte houding en de brede schouders, zowel bij de haan als de hen. Veel van de vechthoekenmerken zijn afkomstig van de Maleier, een van de voorouders van dit ras. Dit is te zien in de kopvorm, de uitdagende houding en het goedgesloten verenpak.

Een volledige beschrijving van de raskenmerken vindt u in onze standaard. Enkele belangrijke karakteristieken van het ras willen we echter noemen. De Twentse Hoenders zijn sierlijk en slank van bouw, met een meer dan middclmatig lange rug, welke iets naar achteren afhelt.

De hals is ruim middellang terwijl, ondanks de Maleiers als voorouders, de beenlengte de lengte van het landhoen heeft, dat wil zeggen middellang. Het Twentse Hoen heeft gele loopbenen, er wordt wel beweerd dat dit het enige Nederlandse ras is met echt gele benen. De kam heeft een walnootvorm terwijl de oren rood zijn. Bij dit ras willen we op enkele fouten wijzen die op dit moment de aandacht vragen. Bij een aantal dieren begint de kam hinderlijke afwijkingen te vertonen, er verschijnen dieren met kamdoorns en dieren met deuken in de kam die het geheel niet fraaier maken. Ondanks het feit dat bij de hennen een kam wordt verlangd die de grootte van een halve bruine boon benadert, treffen we nogal wat hennen aan waarbij alleen een rode vlek op de kop over is. Een ander punt vormen de oorlellen, die rood behoren te zijn. Helaas duiken links en rechts dieren op met veel wit in de oren. Er wordt wel beweerd dat dit een erfenis van de Leghorns is. Het is een storende fout. In feite zouden de fokkers

moeten besluiten deze dieren naar de pot te verwijzen, alleen op die manier raken we van deze fout af.

Gezien de Maleiers als voorouders wil de oogkleur wel eens te licht worden, geelachtig in plaats van de voorgeschreven oranje tot oranjerode ogen. Deze afwijkende oogkleur geldt als een ernstige fout.

De indruk bestaat dat de gele loopbenen ook niet meer zijn wat ze zijn geweest. Men vindt onder de hennen nogal eens dieren waarbij men het geel met een lampje moet zoeken. Is dit bij de hanen het geval dan is er maar één advies: opruimen. Bij de hennen moet men rekening houden met het al dan niet in produktie zijn, daar bij volop leggende dieren de benkleur terugloopt. Jonge hennen tegen de leg zonder gele benen dient u echter zonder meer te verwijderen. Let u wat de bouw betreft er op dat de dieren niet te klein of te smal worden want daarmee gaat het totaal beeld verloren.

Erkende kleurslagen

Zoals reeds is vermeld is het Twentse Hoen slechts in twee kleurslagen erkend, de zilverpatrijs (grijs) en patrijs (bruin). De haan van de zilverpatrijs heeft slechts twee kleuren namelijk zwart en wit. Hij is geheel zwart behalve de hals, de schouders, het zadel en een gedeelte van de vleugels welke wit zijn. Opgemerkt dient te worden dat in de hals en het zadel een zwarte schachtstreep-tekening aanwezig is, waarbij moet worden aangetekend dat een krachtige schachtstreep-tekening is gewenst maar niet vereist. Het wit in de slagpennen zorgt er bij een gesloten vleugel voor dat er een witte vleugeldriehoek ontstaat. Iets wit in de borst bij de haan is een lichte fout maar wordt aangemerkt als een kenmerk voor het fokken van goed gepeperde hennen. Hetzelfde wordt trouwens ook beweerd van hanen met weinig schachtstreep-tekening. Voor de fok is het echter het belangrijkste een haan te kiezen waarvan de moeder een goede pepering heeft. Hiermee zijn we tevens bij de hen terechtgekomen, die witte halsveren met een zwarte schachtstreep-tekening moet hebben. De borst is zalmkleurig terwijl het lichaam zilvergrijs, met een fijne pepering, is. Behalve de gepeperde bovenste pennen is de rest van de staartveren zwart.

Bij de patrijskleurige Twentse Hoen is het wit en het zilvergrijs vervangen door lichtbruin terwijl bij de haan, behalve de schouders die karmozijnrood zijn, de rest van het wit is vervangen door oranje-goudgeel.

De fouten die we kunnen tegenkomen bij deze kleurslagen kunt u vinden in onze standaard. Een enkele willen we echter nader aanstippen, maar eerst een positieve opmerking. Gelukkig treffen we bij de Twentse Hoenders een aantal goed getekende en/of gepeperde dieren aan, maar er zijn helaas ook dieren waarbij de pepering te zwaar is of zelfs overgaat in zoomtekening. Lang niet alle hennen zijn vrij van roest op de schouders en vleugels. Verder wil de borstkleur bij de hennen nog wel eens te licht worden waarbij bij sommige dieren de pepering te ver in de borstveren doorloopt. Bij de hanen zijn de meest voorkomende fouten roest op de schouders en teveel wit in de borst.

Nabeschouwing

Het Twentse Hoen is het ras onder de vier nieuwe Nederlandse hoenderrassen met de kleinste aanhang. Het is echter in de rij van onze Nederlandse hoenderrassen een ras met een geheel eigen verschijningsvorm. Ontstaan in Twente veroverde het al snel de aangrenzende Duitse Graafschap Bentheim en heeft in de loop van de tijd in dit land een behoorlijk grote aanhang gekregen. Wij vragen ons af waarin de belangstelling voor dit opvallende ras in ons land in verhouding zo gering is. Is de vechthoerachtige verschijningsvorm hiervan de oorzaak? Ondanks het feit dat ze in het verleden wel "Biethauner" werden genoemd is het een rustig ras zonder echt vechtlustige kenmerken. Bovendien is het een ras met een goede produktie. We vragen ons af: Wat wil men nog meer? Andere kleurslagen? In het

verleden zijn deze er geweest, maar helaas in de loop van de tijd uitgestorven. Wat ons betreft is dit een ras waar men rustig andere kleurslagen zou kunnen fokken, zonder dat dit tot verwarring met andere rassen aanleiding zou geven. Voorwaarde is wel dat hierdoor de bestaande kleurslagen niet in de verdrukking komen.

Het is een ras dat de vrijheid lief heeft, ze scharrelen graag zelf de kost bij elkaar, desondanks kan men ze ook in een beperkte ruimte houden. Al met al een ras met een eigen schoonheid waarvoor het is te hopen dat de wat afnemende belangstelling wordt omgezet in een forse toename van het aantal fokkers.